

Kmečka trgovina

Anglija se zanima za naš trg

Ze nekajkrat smo na tem mestu opozorili na veliko aktivnost angleške trgovske politike na Balkanu, ki stremi za tem, da se z gospodarskimi stiki poveča tudi političen vpliv Anglije. Med našo državo in Anglijo so se vršili razgovori, katerih vpliv se sedaj že močno pozna. Naš izvoz v Anglijo je začel skokoma naraščati. V prvih petih mesecih letošnjega leta smo izvozili v Anglijo za 304 milijone dinarjev blaga, to je za 140 milijonov ali 85,3% več, kakor lansko leto v istem času. Tudi naš uvoz iz Anglije se je dvignil, vendar je bila naša trgovska bilanca z Anglijo v prvih petih mesecih tega leta za 96 milijonov dinarjev aktivna, med tem ko je bila lansko leto še za skoraj dva milijona pasivna. Živahen izvoz v Anglijo je tem bolj razveseljiv, ker plačujejo Angleži vse naše dobave takoj v zlati valuti, dočim jih plačujejo tako zvane »klirinške« države samo s svojim blagom. Po najnovejših vesteh iz Beograda pa je pričakovati, da se bo izvoz našega blaga v Anglijo še bolj razvil. V septembru pride v našo državo angleška gospodarska delegacija, ki bo proučila možnost uvoza onega našega blaga, ki ga Anglija dosedaj uvaža iz drugih držav. To so predvsem živinski proizvodi, industrijske rastline, žito, les in rude.

Trgovski sporazum s Švico

V Beogradu je bil po večtedenskih pogajanjih podpisan trgovski sporazum s Švico, s katerim se ukinja sedanji klirinški plačilni promet ter se zopet uvaja svobodno plačevanje. Sporazum stopi v veljavo s 1. avgustom. Sporazum nam tudi priznava, da lahko imamo aktivno bilanco, tako da je naš izvoz v Švico za 20% večji kakor uvoz iz Švice. Švica nam je dovolila višje kontingente za živino, jajca, sadje, industrijske rastline, zlasti pa za les. Švica namerava pri nas kupovati ves les, ki ga je dosedaj kupovala v Avstriji. Tako nam bo ta sporazum omogočil mnogo večji izvoz lesa v Švico, kar se bo na našem lestnem trgu brez dvoma poznalo.

Živina

V živinski trgovini je še vedno kriza. Cene so nestalne, deloma tudi nazadujejo. Na zadnjih sejmih je bil položaj sledeč: **Maribor.** Prignanih je bilo 10 konj, 7 bikov, 70 volov, 308 krav in 16 telet, skupaj 411 glav. Cene: debeli voli 4.50 do 5.40 din, poldebili 3.50—4.50, plemenski 4.50 do 6 din, bikji za klanje 3.50—4.75. Glavne krave debele 4.10—5.25, plemenske 3.50—4.50, krave za klobasarje 2.50—3.50, molzne krave 4—5.25, breje 4—5 din, mlada živina 4.50—6 din, teleta 5 do 6.50 din. Prodanih je bilo 240 komadov. — **Ptuj.** Prignanih je bilo 46 volov, 307 krav, 13 bikov, 37 juncev, 112 telic, 2 teleti, 107 konj, 3 zrebeta. Prodanih je bilo 17 volov, 117 krav, 9 bikov, 4 junci, 42 telice, 1 tele, 9 konj, 1 zrebe. Cene: voli 3.50—5.25, krave 2.50—5 din, bikji 3.75—4.75, junci 3.25—4.50, telice 3.50—5.50, teleta 6.50 din. — **Metlika.** Voli 5.50, 4—5.25, krave 4.50—5 in 3.25—4 din, junci 4.50 in 4—4.25. — **Kranj.** Voli 6.50, 6 in 5 din, telice 6, 5.50 in 5, krave 5, 4.50 in 4 din, teleta 7.50 in 7 din. — **Tinsko.** Voli 5.50, 4.50 in 3.50 din, telice 5, 4 in 3 din, krave 4, 3.50 in 2.50 din, teleta 6 in 5 din. — **Smarje pri Ješkah.** Voli 5.75, 4.75 in 3.50 din, telice 5.50, 4.50 in 3.25 din, krave 4, 3.50 in 2.50 din, teleta 6.50 in 5.50 din. — **Crnomelj.** Voli 6, 4.25 in 4 din, junci 6, 4.50 in 4 din, teleta 6 in 4—4.25 din, krave 5—6 in 2.50—3.50 din. — **Sevnica pri Brežicah.** Voli 5—6, krave 3.50—4, junci in telice 4—5.50 din.

Svinje

Ves čas je trgovina s svinjami zelo živahna, cene se neprestano zvišujejo. Na mariborskem sejmju so bile cene sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 90—120 din, 7—9 tednov 130—160, 3—4 mesece 175—290 din, 5—7 mesecev 400 do 430 din, 8—10 mesecev 440—500 din, eno leto 710—820 din, 1 kg žive teže 6.50—8 din, 1 kg mrtve teže 8—11.75 din. Na sejmju je bilo pripeljanih 153, prodanih pa 98 komadov. — Na ptujskem sejmju so se prodajali pršutarji po 7.25 do 7.50 din, debele svinje po 8 din, plemenske po 6.50—7 din, mladi prašiči 6—12 tednov stari po 60—140 din. — Na Gorenjskem se prodajajo debele svinje po 10.50 din, suhe pa po 8 din za 1 kg žive teže. — Na Dolenjskem so mladi pujski 8 do 16 tednov stari po 90—180 din, v Posavju pa

so debeli prašiči po 8—9 din za 1 kg žive teže, mladi pujski pa po 100—150 din komad.

Sirove kože, ovčja volna

Goveje sirove kože so po 12 din, telečje po 12, svinjske pa po 8 din za 1 kg. — Oprana ovčja volna se prodaja po 35—38 din, neoprana volna pa po 28—32 din za 1 kg.

Kakšna bo letos svetovna žetev

Mednarodni kmetijski zavod v Rimu je zbral podatke o stanju posetve po vsem svetu. V svojem poročilu pravi, da bo žetev letos bržkone boljša kakor lani. To velja zlasti za Mažarsko, Romunijo, Jugoslavijo, Bolgarijo, Poljsko, Litvo, Rusijo, azijske in afriške žitnice ter za Argentino, kjer so poleg tega posejali z žitom mnogo več polja kakor lani. Tudi v Severni Ameriki bo žetev kljub velikim nalivom nadpovprečna. Čeprav bi v zadnjem trenutku nastale kakšne lokalne katastrofe, se po mnenju zavoda ni bati, da bi se cene letošnjemu žitu dvignile.

Kriza na lesnem trgu

Zadnje čase so cene lesa precej popustile. Krivda pa leži predvsem na naših producentih samih. V Bosni in na Hrvaškem, kjer imamo velika lesna podjetja, predvsem državno lesno industrijo »šipac«, lesne krize sploh ne občutijo, nasprotno, trgovina postaja vedno živahnjša. Ta velika podjetja so razumela prilagoditi svojo proizvodnjo spremenjenim razmeram ter novim inozemskim trgovinam, katere si je naša država po prizadevanju sedanje vlade osvojila. Ta podjetja režejo danes les po angleških in nemških merah, ki se precej razlikujejo od mer, ki so v naših krajih običajne, skrbno pazijo na prvovrstno obde-

lavo lesa in tako potem vidimo, da spodriva bosaški les, četudi je po kakovosti slabši, našo prvovrstno smrekovino samo zaradi tega, ker so naši žagarji trdovratni ter mislijo, da se morajo držati mer in načina obdelovanja kakor njihovi očetje. Če pa lesni trgovec zahteva od kmeta ali žagarja angleške ali nemške mere, pa misli ta, da mora takoj zahtevati še enkrat višjo ceno kakor za običajne mere, dasi nima s takim lesom prav nobenih večjih stroškov ali težjega dela, samo nekaj morajo biti plohi krajši. Pri nas bo pač toliko časa lesna kriza, dokler se naši producenti ne bodo združili v velike zadruge ter si osnovali velike, najmodernejše opremljene žage, na katerih bodo lahko sproti po zahtevah svetovnega trga spreminjali mere lesa. Tako pa smo s sedanji merami sposobni samo za izvoz v Italijo in na Mažarsko; ti dve državi pa imata z nami klirinški sporazum in uvažata od nas samo za toliko, za kolikor uvažamo mi od njih. Naravno, da je nastal zaradi tega v slovenski lesni trgovini in industriji zastoj. Na skladiščih producentov se zbira blago, za katero ni kupcev. Zaloge neprodanega blaga pritiskajo na cene, ki popuščajo. Spričo nazadovanja cen pa se moramo zavedati, da je les nove produkcije mnogo dražje proizveden, ker je bil dražje plačan na panju in so se skoro podvojili izdatki za delavske mezde in za dovoz lesa iz gozda. Narasle so javne davjatve, stroški socialnega zavarovanja itd. Ti povečani produkcijski stroški stavišajo znižanju cene za izdelan les zelo ozke meje. Producenti naj ne proizvajajo blaga, za katerega ni kupcev. Nujno je potrebno, da producenti izdatno zmanjšajo obseg produkcije, predvsem z redukcijo sečnje. To je treba izvesti predvsem v državnih gozdovih in v vseh ostalih gozdovih, ki so pod državno upravo ali pod njenim nadzorstvom. S tako politiko bo država obvarovala gozdove za boljše čase, ko bomo naš les lahko vnovčili z večjim uspehom.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Točenje jabolčnika. Franc K. Jabolčnik se čisto točiti le še v gostilnah; za točenje »pod vejo« se dovoljenja ne izdajajo več. Pač pa smete jabolčnik prodajati tako, kakor druge svoje kmetijske pridelke, in ne potrebujete za tako prodajo nikakega dovoljenja. Vendar se pa ta prodaja ne sme vršiti na račun kakor v gostilni, niti ni dovoljeno, da bi kupci jabolčnik takoj popili v lokažu. Tako se glase navodila od strani oblasti in je vsak posamezen primer pač treba tolmáčiti v tem duhu, pri čemur je seve možno, da so mnenja posameznikov različna. — Organi finančne uprave zasledujejo nedovoljeno točenje alkoholnih pijač; zaenkrat prevladuje mnenje, da spada tudi jabolčnik med alkoholne pijače. Kazen znaša 100 do 2000 din. Financar sam Vas ne sme kaznovati, marveč mora prijavit primer, kjer smatra, da se prodaja jabolčnika vrši na način, sličen točenju »pod vejo«, ali kakor je zgoraj omenjeno kot prepovedano — finančnemu ravateljstvu. Slednje lahko odredi, naj se Vas pozove, da tako zvanim opustilnim potom plačate določeno kazno (najmanj 100 din) ter tako 30 din. To se je očitno zgodilo v Vašem primeru, ko Vas je najbrž financar naznanil, da ko je prvokrat grajal način Vaše prodaje jabolčnika. Grožnja, da boste sicer morali plačati trikratni znesek, ni utemeljena. Vsekakor pa je možno, da Vas finančno ravateljstvo, ako bi bili odklonili plačilo zneska 100 din in 30 din opustilnim potom, kaznuje z višjim zneskom. V primeru odklonitve plačila sledi namreč kaznovanje z razsodbo in prisilna izterjava kazni. — Pri plačilu opustilnim potom ste gotovo podpisali izjavo, da se odpoveste pravnim lekom, tako da pritožba ne bi bila več dopustna. Ako smatrate, da Vaš način prodaje jabolčnika ni smatrat za prepovedan (mi svojega mnenja ne moremo dati, ker ste nam način prodaje premo natančno popisali), odklonite prihodnjič plačilo kazni opustilnim potom, ko boste prejeli odločbo finančnega ravateljstva, pa vložite najprej pritožbo in ako ta ne bo ugodno rešena, tožbo na upravno sodišče. Druge pomoči ni. Financar se ni dolžan ozirati na mnenje obrtnega referenta pri okrajnem načelstvu, ko gre za razlaganje gornjih določb.

Trajanje šolske obveznosti deklice. Julijana V. Šolska obveznost traja osem let. Ako je Vaša rejenka vsled slabega zdravja začela posečati pouk šole z devetim letom, smate po zakonu pravico zaprositi za njeno oprostitev nadaljnega

posečanja šole šole, ko bo dopolnila 15. leto. Pri dekletih znaša ta starost celo 16 let.

Zaračunanje davčnih davčnin v zapuščinskem postopanju. Janez Z. v S. Zal Vam ne moremo z gotovostjo odgovoriti, ali je višina posameznih davščin, katerih plačilo zahteva davčna uprava v zapuščinskem postopanju po Vaši pokojni materi, pravilna. Od dednih deležev v znesku 15.000 din je treba plačati poldrugi odstotek državne dedščinske takse (torej 225 din) ter 20% bano-vinske doklade, to je 45 din. Nadalje je plačati 2% prenosno takso, to je 300 din. Kako je prišla davčna uprava do višjih zneskov, iz Vašega dopisa ni razvidno. Prosite omenjeno upravo za detajliran predpis. Ko bomo tega videli, Vam bomo mogli točno odgovoriti, ali in kje je kaka napaka. Zvišanje ocenitve vrednosti zapuščine od strani davčne uprave je možno.

Podpis poravnave, plačilo polovice stroškov. Andrej Z. v K. Ako je sodnik pri razpravi predlagal poravnavo, glasom katere bi naj Vi plačali polovico pravnih stroškov in ste svojemu odvetniku, ki Vas je vprašal, ali ste za tako poravnavo, to potrdili, tedaj je ta izjava za Vas že obvezna (ako se je poravnava napisala) in ni treba še posebej Vašega podpisa. Ako je nastopila kot tožnica tudi Vaša žena, tedaj je odvetnik po zakonu samem pooblaščen skleniti tudi v njenem imenu poravnavo, razen ako mu je žena to prepovedala. Odvetnik pa vsekakor jamči ženi za eventuelno škodo, ako bi jo bil s poravnavo res zakrivil. Ker se je med pravdo, v kateri ste očitno tožili na priznanje obstoja Vaše služnostne pravice, izkazalo, da toženec ni lastnik parcele, po kateri si lastite služnost vožnje, ne moremo z gotovostjo izjaviti, kdo bi moral trpeti pravnih stroškov. Nekateri stoji na stališču, da more biti tožen s konfesorno tožbo le lastnik služnega zemljišča; večina pa zastopa mnenje, da se more tožiti vsakogar, ki se upira, odnosno ki zabranjuje izvrševanje služnosti. Vsekakor gola besedna prepoved ne bi zadoščala za upravičenost tožbe, odnosno za dolžnost tožencu plačati pravnih stroškov. — Ako se je povodom komisije ugotovilo, da je služne zemljišče last tretje osebe ter se jo nasprotnik lastni odpo-vedal, tedaj bo pač last te tretje osebe. Vas navezadnje to vprašanje ne zanima, dokler Vam ne bo kdo branil izvrševanja Vaše pravice vožnje.

Makuc Lovro. Odgovor na Vaše vprašanje najdete v »Slov. gospodarju« z dne 22. junija. Dolej nam vsled obilice vprašanj ni bilo mogoče v kratkem odgovoriti, gre pa stvar na boljše.

Trgovec računa 8% obresti in obresti od obresti. Neimenovan naročnik. Več let ste kupovali pri trgovcu razne življenjske potrebščine, nekaj plačali, večji del pa ostali kupnino dolžni. Trgovec je zapisoval zneske v nakupovalno knjižico, računal 8% obresti, jih vsakega pol leta pripisal h glavnici in od vsote zopet računal 8% obresti. Vi ste to šele v zadnjem času opazili, ko Vas trgovec potom odvetnika terja na plačilo celotnega, na gornji način izračunanega dolga v osmih dneh. — Trgovec sme po zakonu samem (to je brez posebnega dogovora z dolžnikom) zahtevati 6% obresti od dneva zapadlosti terjatve (to je dneva, ko bi morali Vi po dogovoru terjatve plačati); ako pa ste kar stalno jemali na up, lahko od dneva posameznih nakupov. Više obresti sme trgovec zahtevati le, ako ste se jih izrecno zavezali plačevati. Obresti od obresti sme upnik zahtevati enako le, ako so bile izrecno z dolžnikom dogovorjene (izjema velja za kontokorentna razmerja), sicer pa ne (torej niti 1%). — Golo zapisovanje obresti in obresti od obresti v nakupovalno knjižico samo na sebi — čeprav niste ugovarjali — po našem mnenju še ni dogovor. — Ako ste v splošnem obljubljali plačilo brez navedbe zneska, odnosno sicer znesek navedli, a niste vedeli, da vsebuje 8% obresti in obresti od obresti, Vam presežka preko 6% obresti ni treba plačati, morate pa uveljavljati svoje zmoti.

Pritožba radi zavrnitve prošnje za podelitev službe na pošti. P. M. v M. Ako ste prosili za službo pri pog. pošti, se nimate kam pritožiti, ako je niste dobili, kajti to bi bila privatna služba. Za službo pri državni pošti pa je priporočljivo prošnjo nasloviti na ministra pošte v Beograd. Vprašanje, ali je dotičnika, ki je bil »pogojno« obsojen, smatrati po brezpričornem pretoku dobe odložitve izvršitve kazni, za neoporečenega, je pri juristih sporno. Vsekakor bi tvorila oviro le obsodba radi dejanja iz koristoljubja, odnosno nečastnega dejanja. — Zoper odlok, da se zaprosena služba podeli kakemu drugemu prosilcu, ni pritožbe, odnosno ne bi nič pomagala. Prošiti bi bilo pač ponovno, odnosno za podelitev službe v kakem drugem kraju.

Banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Jurij K. Zanimajo Vas pogoji za sprejem v to šolo. Potrebna starost znaša najmanj 16 let. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev, pri čemur ne igra vloge le višina davkov, marveč tudi še druge razmere; znaša od 25 do največ 300 din mesečno. Zahteva se z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma. Prošnje za sprejem je poslati (kolkovane z 10 din banovinskim kolkom) do 15. julija ravnateljstvu šole.

Plačanje istega davka vzlic spremembe njive v pašnik. A. Franc v K. Na posestvu, kupljenem pred 70 leti od staršev Vaše žene, in ki ste ga Vi prevzeli, se je neka njiva z leti morala opustiti in je sedaj pašnik; tudi poslopje je že razpadlo — morate pa vzlic temu plačevati davke »od prvotnega stanja«. — Spremembo njive v pašnik morate prijaviti pristojni katastrski upravi, da jo s pregledom ugotovi in potem sama uredi znižanje predpisanega davka. — Vprašajte pri katastrski upravi, v kateri bonitetni razred so posamezne Vaše parcele razvrščene in se tam informirajte, ali je kaj upanja za njih razvrstitev v slabši razred, ako res sedaj polovico manj pridelate nego pred 70 leti. — Od poslopij se plačuje zgradarina, razen ako je lastnik kmetovalec brez stalnih stranskih dohodkov in jo uporablja sam ter njegovi kmetijski delavci. Preglejte Vaš davčni plačilni nalog! Ako Vam je predpisane kaj zgradarine, povprašajte pri davčni upravi, od katere zgradbe; ako od razpadle, morate javiti, da je razpadla, ako hočete doseči črtanje zgradarinskega davka.

Prepoved uporabe stare poti. Josip M. v G. b. Svojo njivo, ki je oddaljena pol ure od Vašega doma, ste zadnjih 28 let oddajali v zakup. Preje, ko ste njivo sami obdelovali, ste na njivo hodili in vozili čez sosedov sadonosnik kakor Vaši lastninski predniki, v omenjenih 28 letih pa ste to pot le redko uporabljali, zadnja štiri leta sploh nič. Ko ste sedaj začeli njivo zopet sam obdelovati, Vam je sosed prepovedal pot, češ da je zadovna Vaša pravica že zastarala. — Sosed nima prav. Služnostna pravica zastara le po 30 letnem neizvrševanju, v treh letih pa le, ako bi Vam bil sosed uporabo poti prepovedal in bi bili Vi le vsled te prepovedi opustili izvrševanje služnostne pravice. — Ni res, da bi bila tožba (konfesorna) zoper sosedu dopustna le šest tednov po prepovedi; samo tožbe radi motenja posesti so vezane na 30 dnevni rok.

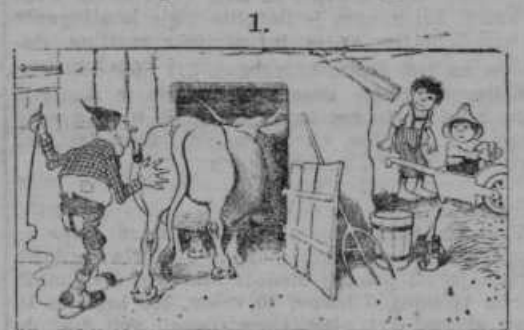
Sosed zahteva napravo plotu radi kokoši. N. Juhard. Sosed trdi, da mu Vaše kokoši delajo škodo na travniku ter zahteva, naj jih imate zaprte ali pa naj napravite plot ob Vaši meji. — Ako bi sosed dokazal, da mu Vaše kokoši res delajo škodo, tedaj bi Vas smel težiti na plačilo primerne odškodnine. Smel bi tudi — ako bi kokoši baš zalotil na svojem svetu — pridržati jih v kritje napravljene škode, moral pa bi jih v osmih dneh zopet vrnil, odn. izpustiti, ako bi mu Vi dali drugo zadostno jamstvo, ali ako ne bi dotlej vložil tožbe na plačilo odškodnine, ali se drugače z Vami pogodil. Ne more Vas pa prisiliti, da bi Vi držali kokoši zaprte; tudi ne, da bi Vi morali napraviti plot ob svoji meji. — Okolnost, da je sosed bogatejši nego Vi in da ima v lastnem gozdu dovolj lesa na razpolago, da bi si sam postavil plot, ni merodajna pri rešitvi predmetnega spora.

Dečka sta v hipu skovala načrt za napad. »Splezaj na drevo in mi spusti doli zanko!« je velel Tinček. Matjažek je nemudoma ubogal. Tinček je rahlo nataknil zanko na ribičeve noge, nakar jo je Matjažek pritrdil. Drugi dve pa sta mu nataknila na roki. Potem mu je Tinček zarjul na uho: »Hej, oče!« Ribič je planil kvišku. Tedaj pa so se zanke zadržile. Besno je zarjul. Tinček pa mu je vtaknil v odprta usta šop trave in mu jih zamašil.

(Dalje prihodnjič)

Dva premetena »slikarja«

1.

2.

3.

4.

Našim malčkom

Matjažek

26

Junaškega Slovenca povest v slikah

Kmalu so odjezdili proti mestu, dečka pa sta se previdno odplazila na levo. Ho-

dila sta noč in dan. Samotnim vasicam sta se zdaleč ognila. Ker sta bila belo oblečena, ju ni nihče ločil od belih skal. Drugi

Nedleč proč je stalo košato drevo, v njegovi senci pa je spal ribič. Čoln je izvlekel na prod, sam pa je v opoldanski vročini brezskrbno zasmrčal. Gotovo je sanjal o bogatem lovu.